

Multilateral Fund
for the Implementation of the Montreal Protocol

Prikupljanje SOO- supstanci koje oštećuju ozonski omotač radi daljnjeg odlaganja i poboljšanje sistema prikupljanja i reciklaže SOO u Bosni i Hercegovini

22-23 Oktobar, 2014 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I
EKONOMSKIH ODNOSA
OZONSKA JEDINICA BIH

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OKOLIŠA I ZAŠTITE PRIRODE

Sarajevo, 04 novembar 2014.

ZAKLJUČCI SA SEMINARA "PRIKUPLJANJE SOO RADI DALJNJEG ODLAGANJA I POBOLJŠANJA SISTEMA REKUPERACIJE I RECIKLAŽE SOO U BOSNI I HERCEGOVINI", 22-23 OKTOBAR 2014, SARAJEVO, BOSNA I HERCEGOVINA

Na seminaru su bili svi pozvani učesnici, seminar je održan u skladu sa agendom uz vrlo aktivno učešće svih prisutnih. Seminar je ocijenjen kao izuzetno kvalitetan i koristan od strane svih učesnika.

Zaključci sa seminara odražavaju potrebne akcije koje su bitne i hitne za realizaciju po redu kako slijedi:

1. Hitno Osnivanje BiHARKT- BiH asocijacije/udruge za rashladnu, klima tehniku i dizalice topline, na engl. tzv. RAC (refrigeration and airconditioning) udruge je vrlo bitan korak kako bi se osigurala zaštita privrednika, profesije, uspostavila jedinstvena pravila poslovanja, transfer znanja, te omogućila savjetodavna uloga MVTEO Ozonskoj jedinici Bosne i Hercegovine koja je zadužena za provedbu Montrealskog protokola Bečke konvencije o zaštiti ozonskog omotača kako je to urađeno već u susjednim zemljama. Iz primjera Hrvatske udruge HURKT je mnogo naučeno i treba koristiti njihova iskustva kao i udruge Srbije, Makedonije i ostalih zemalja članica ECA ozonske regionalne mreže.

2. Uvesti i organizovati seminar na temu najnovijih alternativnih tehnologija koje ne koriste SOOO kao ni HFC koji su zamjenske supstance za SOOO, ali sa visokim potencijalom globalnog zagrijavanja
3. Razmotriti uvođenje naknade na uvoz rashladnih plinova prema Zakonu/ima o Fondu za zaštitu okoliša kako bi se osigurala sredstva za prikupljanje, zbrinjavanje i uništavanje otpadnih SOOO, kao i osiguravanje sredstava za uvođenje zamjenske tehnologije
4. Uvesti dozvole za firme za obavljanje poslova servisiranja, propisati uvjete za opremu
5. Uvesti pored certificiranja osoba uposlenih u firmi i certificiranje firmi
6. Definirati period važenja dozvole, koristiti primjere i iskustva Hrvatske
7. Uspostaviti registar ovlaštenih firmi tako da se ne može ni kupiti plin bez dozvole
8. Donijeti nove propise koji će premostiti trenutne nedostatke u postojećoj entitetskoj legislative. Nova uredba u RS se već radi i uobzirila je veliki broj iznesenih problema
9. Ukazano je na obavezu dostave traženih informacija iz entitetskih legislative
10. Vlasnik opreme mora imati obavezu i odgovornost da zaposli certificiranu osobu
11. Tenderska dokumentacija prema javnim nabavkama treba da sadrži odredbu da firme moraju imati certificirane ljude i firme
12. Uvozne dozvole koje važe za HCFC proširiti i na HFC
13. Licenciranje uvoznika vršiti za period od 3 godine umjesto na 1 godinu
14. Upućivanje kupaca od strane uvoznika i distributera na trening centre radi certificiranja na Mašinskim fakultetima u Sarajevu i Banja Luci, i upoznavanje sa tim da će uskoro samo takvi kupci moći kupiti SOOO
15. Kod provođenja odredbe o zabrani uvoza opreme koja sadrži HCFC, radi uspješnog provođenja zabrane u skladu sa hrvatskim iskustvom uvesti obavezu izjave da oprema ne sadrži HCFC
16. Kako bi bili vidljivi dosadašnji naponi i realizirane aktivnosti na web site-ovima MVTEO BiH, FMOIT I MPUGE RS objaviti liste certificiranih servisera, trening centara u Sarajevu i Banja Luci, kao i centara za prikupljanje i recikliranje freona u BiH
17. U okviru izdavanja okolinskih dozvola definirati i obavezu periodična kontrola, treba obavezati operatere za prikupljanje tvari, uvesti obaveznu kontrolu i dati jače ovlasti inspektoratima na tržištu i na terenu, treninzi za inspektorate na stalnoj osnovi u okviru projekta HPMP, u svemu djelovati na način da se izvrši harmonizacija u BD, FBiH i RS. Inspektori trebaju da obavezno kontroliraju velike sisteme. Kontinuirana edukacija inspektora neophodna
18. Potrebna su nam saznanja o do sada prikupljenim količinama od RR centara
19. Uvezati problem upravljanja elektronskim i električnim otpada za kućanske aparate
20. Kemis je firma koja je licencirani centar za gospodarenje opasnim otpadom i koja je kroz UNIDO projekat od strane MVTEO Ozonske jedinice BiH opremljena opremom porebnom za prikupljanje i zbrinjavanje otpadnih SOOO. Predstavnik firme Kemis je izvijestio da su do sada izvozili frižidere vani na zbrinjavanje bez prethodnog izvlačenja SOOO

21. Potrebno je formirati sredstva putem Fonda za okoliš kroz naknade za uvoznike kako bi se omogućila sredstva za odlaganje i uništavanje SOOO kao stimulacija serviserima da prikupe i predaju Kemisu kao centru za gospodarenje otpadnim SOOO- kao sto je urađeno u R Hrvatskoj
22. Okolinski fond ima bazu podataka uređaja u sklopu projekta energetske efikasnosti iz čega se može prepoznati tip uređaja
23. Izvršiti inventarizaciju opreme koja sadrži više od 3kg SOOO, postavlja se pitanje na koji način i sa kojim kapacitetima administracije kad su postojeći nedostadni. Postoji mogućnost da se to uradi kroz UNDP projekat EMIS, tačka 22.
24. Preporuka FBiH okolinskog fonda su da se obaveze operatera sistema upravljanja električnim I elektronskim otpadom preciznije definiraju po pitanju uvoza SOOO, upravljanja uređajima, načina postupanja operatera sa velikim rashladnim uređajima. Potrebno je izvršiti analizu koordiniranosti rada inspektorata u smislu ko će šta kontrolirati
25. Napraviti bazu/ inventar imaoca uređaja, kako velikih tako i malih kako bi se imala cjelovita slika (veza tačka 22.i 23.)
26. Veliki broj serviseri je pohađao stručne kurseve i izvan BiH, jako je izražena potreba za seminarima na temu alternativnih tehnologija u BiH
27. Postavljeno je pitanje mogućnosti zamjene čilera, što više nije moguće putem MLF niti GEF, potrebno je istražiti mogućnosti finansiranja putem podrške provođenju energetske efikasnosti

Zapisnik sačinila:

Sarajevo, 04 novembar 2014

mr.sc. Azra Rogović-Grubić, d.i.g
Stručna savjetnica za međunarodnu saradnju
Menadžer Ozonske jedinice Bosne i Hercegovine
BiH Fokal point za Bečku konvenciju o zaštiti ozonskog omotača i
Montrealški protokol
Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH
Musala 9, 71000 Sarajevo
tel. + 387 33 953 531
fax: + 387 33 206 141
e-mail: azra.rogovic-grubic@mvtteo.gov.ba, rogovicazra@yahoo.com